

Obsah

Úvod	7
1 Teoretická východiska	11
1.1 Historiografická východiska	11
1.1.1 Somatopedie jako vědní obor	11
1.1.2 Východiska vztahu k jedincům s tělesným postižením ve společenském kontextu	14
1.1.3 Mezinárodní pohled na oblast edukace osob se zdravotním postižením	19
1.2 Základní terminologie oboru somatopedií	26
1.2.1 Mezinárodně užívané pojmy	26
1.2.2 Vymezení pojmu tělesné postižení	29
1.2.3 Jedinci se souběžným postižením více vadami	31
1.3 Metodologická východiska	33
1.3.1 Základní otázky metodologie vědy	33
1.3.2 Vztah mezi kvalitativním a kvantitativním výzkumem	36
2 Vzdělávání dětí a žáků s tělesným postižením v inkluzivní škole	41
2.1 Charakteristika vybraných druhů tělesných postižení	41
2.1.1 Specifika vrozených a vývojových vad	41
2.1.2 Psychomotorické zvláštnosti u dětské mozkové obrny	44
2.1.3 Specifické potřeby u jedinců s rozštěpem páteře	55
2.1.4 Progresivní svalová dystrofie Duchennova typu	57
2.2 Předškolní vzdělávání	64
2.2.1 Specifické přístupy při intervenci v předškolním vzdělávání	66
2.2.2 Základní principy úspěšnosti speciálně pedagogické diagnostiky	68
2.3 Základní vzdělávání	78
2.3.1 Pojetí a cíle základního vzdělávání	78
2.3.2 Specifika podpory žáků s tělesným postižením ve vyučování	80
2.4 Profesní orientace a předprofesní příprava žáků s tělesným postižením	86
2.4.1 Proces výběru povolání se zaměřením na žáky s tělesným postižením	88
2.4.2 Oblast diagnostiky k profesní orientaci	92

3	Procesuální dimenze integrace	97
3.1	Pojetí inkluzivního vzdělávání v zahraničí	97
3.2	Proces integrace a legislativní rámec v podmínkách České republiky	99
3.2.1	Vymezení základních pojmů	99
3.2.2	Současná legislativní opatření k podpoře inkluzivního vzdělávání	109
3.2.3	Kurikulární reforma	110
3.3	Analýza pedagogicko-psychologických poradenských služeb	112
3.3.1	Funkce školního poradenského pracoviště	113
3.3.2	Úkoly pedagogicko-psychologických poraden	115
3.3.3	Analýza činnosti speciálně pedagogických center	117
3.4	Poradenství jako předpoklad úspěšné integrace	120
3.4.1	Měničící se prostředí odborného poradenství	120
3.4.2	Vliv tělesného postižení na poradenské služby v závislosti na věku	126
3.4.3	Význam rané intervence	131
4	Analýza podmínek integrace dětí se zdravotním postižením v mateřských školách	139
4.1	Charakteristika empirického výzkumu	139
4.1.1	Vymezení problému, stanovení výzkumných hypotéz	139
4.1.2	Metodologie, použité techniky	142
4.2	Proces shromažďování dat	143
4.2.1	Východiska pro výzkumný projekt	143
4.2.2	Příprava a způsob vyhodnocování dat	143
4.3	Univariační analýza dotazníkového šetření	144
4.3.1	Popisná statistika sledovaného souboru	144
4.4	Analýza integrace dětí s tělesným postižením v mateřských školách v ČR	147
4.4.1	Typy časových škál	147
4.4.2	Obsahová analýza výzkumného projektu	147
4.5	Interpretace zjištění	166
4.5.1	Výsledky šetření vzhledem ke stanoveným hypotézám	166
4.5.2	Diskuse ke sledované problematice, shrnutí výsledků	173
4.5.3	Návrhy a opatření pro pedagogickou teorii a praxi	176
5	Rozbor socioedukativních intervencí v oblasti vzdělávání žáků se zdravotním postižením v základních školách	181
5.1	Specifikace a charakteristika výzkumného projektu	181
5.1.1	Cíle výzkumu, stanovení výzkumných hypotéz	181
5.1.2	Metodologie výzkumného projektu, charakteristika technik	184

5.2	Koncepční přístupy k výzkumu a 186 opora vzorku.	186
5.2.1	Shrnutí současného stavu poznání problému.	186
5.2.2	Organizace výzkumného projektu.	186
5.3	Popisná charakteristika souboru dotazníkového šetření.	187
5.3.1	Analýza úvodní sady otázek.	187
5.4	Statistické zpracování empirického šetření vzhledem k sledovaným cílům.	191
5.4.1	Úvodní instrukce k časovým škálám.	191
5.4.2	Ověřování platnosti výzkumných hypotéz.	192
5.5	Výstupy výzkumného projektu.	215
5.5.1	Výsledky šetření ke stanoveným výzkumným hypotézám.	215
5.5.2	Diskuse, shrnutí analýzy výsledků.	225
5.5.3	Možnosti využití výsledků, přínos pro pedagogickou teorii a praxi.	231

6 Analýza současného stavu předprofesní přípravy žáků s tělesným postižením

6.1	Stanovení výzkumného problému.	237
6.1.1	Formulace cílů a hypotéz.	237
6.1.2	Příprava výzkumných metod.	239
6.2	Informační příprava výzkumu.	240
6.2.1	Východiska výzkumného projektu.	240
6.2.2	Strategie výzkumného projektu.	241
6.3	Popisná statistika sledovaných souborů.	242
6.3.1	Stručná charakteristika základních škol pro tělesně postižené.	242
6.3.2	Složení sledovaného vzorku.	243
6.4	Bivariační analýza.	246
6.4.1	Statistické zpracování dat.	246
6.5	Interpretace výsledků.	263
6.5.1	Konfrontace se stanovenými hypotézami.	263
6.5.2	Diskuse, shrnutí na základě analýzy.	267
6.5.3	Možná východiska pro další teorii a praxi.	270

7 Závěry z výzkumných šetření k analýze současného stavu inkluzivního vzdělávání dětí a žáků s tělesným postižením	275
7.1 Předškolní vzdělávání.	277
7.2 Základní vzdělávání.	279
7.3 Předprofesní příprava.	281

Závěr	283
Resumé	286
Summary	287
Seznam obrázků, tabulek a grafů	288
Jmenný rejstřík	292
Věcný rejstřík	298
Literatura	303